

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A pápák függetlensége és földi birtokuk.

(Rövid elmfuttatás a „római kérdés“ alkalmából.)

„Exemplum Domini accipe conversantis in terra
Quare habuit loculos, cui angeli ministraverant.
nisi quia Ecclesia ipsius loculos habitura erat.“
S. Augustinus.

(Folytatás.)

A protestans Müller János szerint is „a pápák nélkül Róma nem is léteznék. Gergely, Sándor, Incze oly rohamnak állították gátot, mely az egész földet fenyegette. Az ő atyai kezeik támasztották (?) a hierarchiat s oldala mellett minden államnak szabadságát. . . . Ha a méltányosság eldöntőleg szavazhat, minden bizonynyal a pápa jogszerű ura Rómának, mert nélküle Róma már nem léteznék“. Maga Gibbon azt mondja, hogy „a pápák világi uralma már egy évezred tisztelete által van szentesítve s birtoklási jogczimök a legnemesebb: szabad választása azon népnek, melyet ők mentettek meg a szolgaságtól“. „Ne tartson tehát senki — mondjuk Manning bibornokkal²⁷⁾ — igényt Róma birtokára a pápán s utódain kívül, mert senkinek sincs joga ahhoz, mit nem ön maga alkotott, vagy mit nem nyert törvényes uton vagy adományozás által örökül“!

Róma tehát a pápáé, Róma az egész kath. világé, mert isteni Mesterünké, a megtestesült Ige városa, melyet egyik végétől a másikig tölt be az Oltárzsentség szinei alatt. Azon 300 templom, melynek kapui minden nap és egész nap tárva valának, bizonyágot tesz ezen isteni jelenlétről. A katolikus, midőn fala közé belépett, úgy érezte magát, mintha szentélyben lett volna. Minden ker. ösztön feléje irányult, miként minden keresztény-

ellenes törekvés ellene agyarkodott. Hasonlított az oly szentélyhez — hogy még mindig Manning gondolatait használjam — melyben az istenitisztelet véget ért, de a tömjén kedves illata még mindig a légben van. Balsamos illat töltötte be Rómát, melyet egyedül igazi uralkodója — isteni Mesterünk árasztott.

Maga Olaszország is a pápa és Róma nélkül le van fejezve. Az olaszok hódolva ismerték el, hogy az olasz nemzetiségre a pápa nélkülözhetlen, midőn őt egy alakítandó olasz köztársaság fejévé akarták tenni. A pápaságnak köszönhető, hogy Róma Olaszországban Romulus óta egyedül mindig római maradt még angol, francia és német származású pápái alatt is, mert a pápa sem dynastiát, sem pártot nem hozott magával soha. Az olaszok az avignoni tartózkodást rájok nézve özvegyességnek nevezték annak kifejezésére, hogy saját nagyságuk elválaszthatatlan a pápaság sorsától. A pápák mindig védői voltak az olasz népnek s maga a dicső emlékü IX. Pius kárhoztatva ugyan a Syllabusban a fensőbb jogokba ütköző s minden erkölcsi rend ellenére is megvalósulni törekvő absolut nemzetiségi elvet, — olasz nemzetének a nemzetiségi jogok valódi fogalma szerint mindig lelkes pártfogója volt.

Montalambert szerint Olaszország valódi erkölcsi egysége, mely nyelvében nyilatkozik, a pápától származik. Ily körülmények között volt oka felkiáltani Rossinak: „Olasz vagyok, és ez a pápa iránti ragaszkodásomnak egyik indoka; a pápa egyetlen élő nagysága Olaszországnak“. Ugyancsak ő szerinte — a mit különben Visconti Venosta is hajlandó elismerni már egyszer idézett nyilatkozatában — a pápa Olaszország legnagyobb dicsősége. A jeles Veuillert is mondja, hogy Róma nem Olaszország dicsősége, hanem szabadságának is palladiuma. S lehet, hogy

a Gondviselés nem minden intézkedése nélkül történt most is, miszerint ezen zavarteljes időben a pápa nem hagyta el Rómát, hogy ekkép Olaszország még egyszer meg legyen mentve sz. Péter utódja által.

IX. Pius annak idejében elszámlálva okait, melyek őt Rómában marasztják, azt is mondá, hogy támogatnia kell mindazokat, kik hívek hozzá Rómában és jók Itáliában. Bonghi ur is meggondolás után nyilatkozott 1881-ben így: „A kik arra vállalkoznak, hogy a pápát elűzzék az olasz földről, azoknak el kell készülvén lenniök arra, hogy saját erőfeszítésök fogja őket a földhöz vágni, vagy hogy a fa megdöntésére sokkal több földet kell helyéből kimozdítani a törzs körül, mint gondolták volna . . . Romjai bizonyára nem volnának az egyedüliek, melyek Olaszország földjét földnék; és talán a radikálisoknak nem volna oly nagy kedvük s segítségük annak megdöntésére, hanem mert látják s remélik, hogy bukását csakhamar más rombolások fogják követni a mi aláaknázott hazánkban, melyek még inkább feküsznek szívöken“. Azért adta az erőszakos megoldásokat kerülő, az igazság és jogosság erejéhez bizalommal viseltető, békeszerető pápa XIII. Leo is utasításul az egész világ kath. sajtójának képviselőihez: „Hirdessétek, hogy a közügyek Olaszországban mindaddig nem fognak javulni, sem tartós békességnek örvendeni, a míg nem lesz gondoskodva — mint a józan ész követeli — a Szent Szék méltóságáról és a souverain pápa szabadságáról“. Tehát „az olasz népnek — mint Rosmini írja — kell, hogy menedéke legyen Krisztus helytartójához, kit szerencséje van fejedelmei közt birni, hogy övé legyen az utolsó szó a kérdésekben, melyek fölött e nép megoszlik, és hogy megszentelje a polgárok egyetértését s testvériségét. Vajha Olaszország meg tudná becsülni a jótéteményt, melyet Istentől kapott; vajha tudna hasznot huzni belőle!“

(Folyt. köv.)

A nők neveléséről.

Irta Fenelon.

Francziából fordította: SZÉKELY ANTAL.

(Folytatás.)

XI FEJEZET.

A nők kötelességeiről.

Tárgyaljuk most részletesen mindazon dolgokat, melyekben a nőket ki kell emelnünk: azaz melyek az ő kötelmeik? Nekik kell nevelniök gyermekeiket, a fiukat egy bizonyos időpontig, a nőket pedig egész

férjhezmenetelükig, vagy míg zárdába lépnek; nekik kell felögyelniök a cselédekre, azok erkölcsi viseletére és szolgálatukra; a háztartás kiadásaira, hogy minden takarékosan és tisztességesen menjen végbe; nekik kell végre rendesen a bérleti szerződéseket is megkötni és a jövedelmet beszédni.

Valamint a férfiak, úgy a nők ismeretkörét is hatastörükhöz viszonyítva kell kifejtenuk; működési körük e különbözése határozza meg tanulmányaik irányát. S így tehát a nők kiképzését az elsorolt dolgok határaiha kell szoritanunk; de azt mondhatná egy-egy tudvágyó nő, hogy ezáltal igen szűkkörre szoritanók tudvágyát; azonban csalódik, mert nem ismeri a dolgok fontosságát és kiterjedését, melyeket véleményünk szerint meg kell ismernie.

Mily éles belátással kell birnia, hogy megismerje minden gyermekének természetét és kedélyét, hogy megtalálja a legjobb módot a velök való bánásra, mely egyttal hajlamukat s tehetségeiket leginkább felföldi; hogy a keletkező szenvedélyeket már előre elnyomja, a jó elveket velök megértesse s tévelyekből kigyógyítsa! Mily okosság kívántatik arra, hogy a szükséges tekintélyt maguknak megszerezzék és fontartsák a nélkül, hogy a bizalmat és barátságot elvesztenék! És nem kell-e megfigyelnie és kiismernie teljesen mindazon egyéneket, kiket melléjük rendel? Kétség kívül. Szükséges azért, hogy a családanya teljes ismerettel birjon a vallásban s hogy a ház igazgatását érett, biztos, figyelmes és tapasztalt lélekkel vezesse.

Kételkedhetünk-e, hogy mindez nem a nők terhes kötelessége, mely természetszerűen reájok súlyosul még férjük életében is, kit dolgai künn a világban foglalnak el? Még inkább kötelességük mindennek teljesítése akkor, midőn özvegyek lesznek. S végre maga sz. Pál is annyira összekötötte üdvözülésükkel gyermekeik nevelését, hogy — mint mondá — ezzel kell az eget kiérdemelniök.

Nem fejtem ki itt részletesen mindazt, mit a nőknek tudniok kell, hogy gyermekeiket fölnevelhessék, mert már az arra való emlékeztetés is eléggé meggyőzheti őket azon ismeretkör terjedtségéről, melylyel birniök kell.

Menjünk át most a ház vezetéséről a gazdálkodásra. A nők legnagyobb része megveti ezt, mint oly foglalkozást, mely csak a földmivelökhöz, bérilökhöz vagy bizonyára egy házmesterhez s kulcsárnökhöz illó; legkivált az elpuhultságban, bőségben és tétlenségben nevelt nők közönyösek és hanyagok ez aprólékos dolgokra nézve. Szerintök nincs nagy különbség a falusiak és a kanadai vadak élete közt; ha előttük a gabona áráról, a föld mivéléséről, a különböző kereseti forrásokról, a járadék fölemeléséről, a legjobb bérletkötési módról, vagy a meghatalmazottak alkalmazásáról szólnak, azt hiszik, hogy őket állásukhoz nem illó foglalkozásra akarjuk birni,

Az azonban, hogy megvetik a gazdálkodási tudo-

mányokat, egyedül tudatlanságuk következménye. A régi görögök és rómaiak daczára, hogy oly képzetek és műveltek voltak, nagy gonddal tanulmányozták azokat; legnagyobb szellemeik könyveikbe, melyeket még most is bírunk, följegyezték földművelési tapasztalataikat a legkisebb részletekig. Tudjuk, hogy hódítók nem vetették meg a munkát s hogy nem szegyenlettek diadalmenetükből az ekéhez visszatérni. Most azonban ez annyira távol áll a mi felfogásunktól, hogy alig hinnók el ez eseményt, ha bármily csekély ürügyet találunk a történelemben kétkedésre. De nem természetes-e az, hogy hazánkat csak is védjük és nagyobbítjuk, hogy békében művelhessük? Mit használ a győzelem, ha nem segít a béke gyümölcsének gyűjtésére? S végre is abban áll a szellem ereje, hogy elszakítani törekszik azon dolgok létrehozási módját, melyek az emberi élet alapjait képezik, s a melyek a legnagyobb dolgok tengelyéül szolgálnak. Egy állam ereje és boldogsága nem abban áll, hogy minél több rosszul művelt tartományokkal birjon, hanem hogy kinyerje a földből, mely birtoka, mindazt, a mivel nagy-számu népességét könnyen táplálhatja.

Kétségkívül főnkeltebb és tágasabb látkörü itélő tehetség kívántatik, hogy mindazon ismereteket elszakíthatassuk, melyek a gazdálkodáshoz szükségesek, hogy így képesek legyünk egy családot, mely egy kis köztársaságot képez, jól vezetni, — mint arra, hogy játszani, a divatról csevegni tudjunk, vagy magunkat a divatos társalgás csirájában gyakoroljuk. Mert nagyon is megvetendő, ki mást nem tud, mint jól beszélgetni. Mindenütt láthatunk nőket, kiknek beszéde telve van helyes elvekkal, melyeknek helyes alkalmazását elég korán meg nem szokván, viseletükben csak hiu könnyelműséget tárnak elének.

Ne feledkezzünk meg azonban e hibák ellenkezőjéről sem, mert a nők általában mindenben a szélsőségek veszélyének vannak kitéve. Nagyon helyesen teszszük, ha már gyermekkorukban megbizzuk őket valaminek gondozásával, ha számíttatunk velök, ha megmutatjuk nekik a vásárlás módját s ha mindabba bevezetjük, mi megtanítja őket miként lehet az egyes dolgokat helyesen fölhasználni; ügyeljünk azonban, nehogy e gazdálkodás fősvénységge fajuljon náluk. Mutassuk meg azért e szenvedély roszaságát minden nevelés oldalával együtt. E szenvedély, mondjuk nekik, nagyon keveset használ és igen lealacsonyító; az okos kedély mértékletes és munkás életben ne keressen mást, mint hogy kikerülje a szegyént es igazságtalanságot, mely a pazar és megrontó étellel karöltve jár. A fölösleges kiadásoktól csak azért kell tartózkodnunk, hogy annál bőkezűebbek legyünk abban, a mit az illendőség, a barátság és a felebaráti szeretet sugal. Gyakran sokat nyerünk, ha alkalmas időben el tudjuk magunkat valaminek vesztésére határozni: jó rend és nem a piszkos takarékoság az, a mi nagy hasznot eredményez. Ne feledjük őket az egykori aszszony otromba tévedésére emlékeztetni, ki örült, ha

egy szálgyergyát megtakaríthatott és nem vette észre, hogy számtartója tetemes dolgokban megcsalta.

Szintugy figyelmeztessük őket a tisztaságra mint rendre. Szoktassuk hozzá a leányokat, hogy ne türjenek meg semmi piszkot, vagy rendetlenséget; hogy a házban minden legkisebb rendetlenséget észrevegyenek: aduk tudtokra, hogy semmi sem segíti elő annyira a gazdálkodást és tisztaságot mint ha mindennek meg van a maga helye. E szabály önmagában keveset látszik jelenteni; nagyon hasznos következményei lehetnek azonban, ha szigoruan megtartjuk. Ha valamire szükségünk van, egyetlen pillanatot sem szabad mulasztanunk keresésében; s így soha sem lesz perlekedés s zaj, ha valamire szükségünk van; csak elveszszük szokott helyéről s ha már nem használjuk, rögtön visszatesszük, oda a honnan elvettük. E szép rend egyik leglényegesebb része a tisztaságnak; jól esik a szemnek is, ha ily pontos rendezettséget lát. De nemcsak jól esik a szemnek mindent azon helyen látni, mely neki legjobban megfelel; hanem az illető tárgy nem is romlik annyira, mintha mindig kezünkbe akad, és könnyebb is egy helyen tisztán tartani. Mert pl. az edény nem porosodik be s az eltörés veszélyének sincs kitéve, ha a használat után azonnal rendes helyére teszszük vissza. Ki ily rendet tart, szereti a tisztaságot s a csint. Ez előnyökkel karöltve jár az is, hogy e rend által elvonjuk a cselédek is a hanyagságtól és rendetlenségtől. Sőt mi több, ezáltal meg is könnyítjük nekik a szolgálatot és magunkat is megmentjük a türelmetlenkedés kísértetétől, melyet a késedelmezések szoktak előidézni, midőn a rendetlenségek miatt alig lehet egyet mást megtalálni. Ügyelnünk kell azonban, nehogy a tisztaság és rendtartásban a szélsőségbe esünk. A tisztaság szeretete, míg a kellő határok között marad, erény, de ha nagyon saját izlésünket követjük, könnyen kicsinyeskedéssé válik. A jó izlés e tekintetben is tartózkodik minden tulhajtott érzékenykedéstől: a kicsinyes dolgot kicsinyességnek tartja és nem zavarhatja magát általok. Nevezzük ki a gyermekek előtt azon apró csecebecséseket, melyekért egy-egy nő annyira rajong, s melyek neki észrevétlenül oly sok költséget okoznak. Szoktassuk hozzá őket az egyszerű és könnyen elérhető csinosághoz: mutassuk meg miként lehet az egyes dolgokat legjobban elintézni, de még inkább mutassuk meg, mint lehet néha azok fölél emelkednünk; szegény és kicsinyes lélekre mutat, mondjuk nekik, ha valaki lármát üt, mert a leves el van sózva, ha a függöny redői nem egyenletesek, vagy mert nagyon magas vagy alacsony széklet kap.

Kétségkívül jobb jellemre mutat, ha valaki önszántából durva, mint ha érzékenykedik ily jelentéktelen dolgok miatt. E beteges érzélgés, ha korán el nem irtkodunk azt fojtani a nőknél, még veszélyesebb a társalgásban mint bármi más dologban; az emberek legnagyobb része előttük izetlennek és unalmasnak tűnik föl; a legkisebb vétséget az illem ellen óriási nagynak tekintik; öök magok pedig mindig mindig gunyolódnak és kedvetlenek.

Korán meg kell velök értetni, hogy semmi sem mutat oly kevés értelemre, mint valakit külsejéről feleletesen itélni meg a helyett, hogy szellemét, érzelmeit és más hasznos tulajdonait alaposan kiismernők. Mutassuk meg nekik egyes példákkal, hogy egy-egy vidéki ember, kinek arcza durva s talán nevetséges, bókjai ügyetlenek, ha jó szive és józan szelleme van, többet ér, mint az uracs, ki tökéletes finomsága alatt hálátlan, igazságtalan és a mindennemű képmutatásra és alávalóságra képes szívet rejt. Világosítsuk fel továbbá őket arról, hogy leginkább a gyenge lelkek bírnak kiváló hajlammal az unalom és kedvetlenség iránt. Mert nincs ember, kinek társalgása oly rossz volna, hogy valami jót ne találjunk benne, habár bizonyos, hogy mindig a jobb társalgást kell választanunk, ha szabadon választhatunk; de na végre ki nem kerülhetnők is amazt, vigasztalódhatunk, mert az ilyenel a társalgást oly tárgyra viszszük, a mit tudnak. S az értelmes ember mindig tanul még a kevésbbé értelmesektől is. De térjünk vissza arra, mit kell a leányoknak tanulniok.

(Folyt. köv.)

T Á R C S A.

A divatüldözöttjei.

Elbeszélés, K. P r ó t á s t ó l.

(Folytatás.)

V. A prédikáció.

Tiszta, derült nyári nap van. Czondár városában mindenki ünnepi pompában jár-kei az utcákon. Megszólal a templom harangja is, s oly hívóan cseng: jertek az Isten házába. És a hang a szivekre hat, a szív pedig az emberre. Érti ő semmiségét a Mindenható előtt, s azért alázatos képpel siet az Ur házába, mert ma vasárnap van. Nézzünk ma mi is a templomba. Misét a káplán ur tartott, a szószéken pedig a plébános urat látjuk. A plébános ur ügyes egyházi férfi. Megnyerő külseje, könyed kiejtése, helyesen alkalmazott gestusa s csengő hangjával a jó szónok majdnem minden kellékét bírja, s ugy látszik, hatásosan is beszél, mert a hallgatóság figyelme egészen le van kötve. „Meg van — mondja többek közt — bennünk a becsvágy, melynél fogva elismernünk kell, hogy nem vagyunk valami haszontalan lények, hanem Istennek legnemesebb teremtményei és a föld urai; és bár testileg kicsinyek, de lelkileg nagyok, hatalmasak vagyunk. Mert az ember lelke isteni szikra levén, hatalmas erejénél fogva mintegy rendelkezni látszik ég-gel, földdel s mi ennek színén vagy gyomrában van. Felemelkedik a csillagok honába, kutatja azok törvényeit. Széttékint a földön, a tengeren; azt vasutaival, ezt gőzhajóival szeldeli s mint király uralkodik felettök; majd pedig lemélyedve a föld gyomrába, felszin-

re hozza, mit a teremtő keze elrejtett volt. Itél, okoskodik a tudomány terén; a teremtést továbbítja, midőn nem engedi, hogy neme kiveszzen, titkos gépezeteivel hadoszlopokat rendit meg; a kereskedésben értékesíti nyers terményeit s művészi alkotmányait. Szóval mit a mythologia egyes isteneknek tulajdonit, azt az igazi Isten teremtménye, az ember — lelkében hordozza. Benne van Mercur kalmárkodó szelleme, Vénus szépsége, Mars hadászati ügyessége, Uranus csillagászati képessége, Neptun tengeri hatalmának ereje, Vulkan bányászati ügyessége, Minerva tudományszomja és a Muzsák szépségi érzéke. Ezt érezni kell az embernek s büszkének is kell lenni reá, mert ily nemes teremtménye Istennek e földön csak egy van — s ez ő maga. Önmagunk értékének ez elismerése a becsérzet; s azon tehetség, melynélfogva ügyekszünk is olyanná lenni, milyeneknek magunkat szeretni kívánjuk, becsvágnak neveztetik. Mig e tehetségünk helyes felhasználásának kiszabott korlátai között mozgunk, nem lehet ránk nézve veszélyes. De ha a becsvágy elfajul, ha kóros állapotba megy át — elvesztünk miatta. E becsvágyból kifolyóan tetszeni is kell önmagunknak és másoknak is. Ez a tetszvágy. És e vágy kielégítésére fel kell használnunk mindent, mit isteni s természeti törvények s a társadalmi illem követelnek. De ezeken sem szabad tullepni, mert veszteség, bukás lesz végünk. S mégis sokan mindent felhasználnak, hogy szebbek legyenek, mint teremtettek; hogy többet mutassanak, mint a mik valóban. S ez, kedves aai, áll különösen a nőnemről, melynek igen sok tagja a tetszvágy kellő határain áttörve, teljesen a divatkorság rabja lesz s így fővágya és czélja: a cifra öltözködés által tetszeni önmagának — de különösen másoknak. E szenvedélyben nem tekint arra, hogy mi elegendő a természeti szükség követelményeinek s mit bír meg a vagyoni képesség; hanem meggondolatlan hévvel halad a maga szeszélyei után. És e divatkorság sok családnak lett eddig veszedelme; sok éhezőnek vette ki szájából a kenyeret. A birtokos osztály maholnap a Mode de Paris-oknak lesz áldozatja. Ettől eltanulta az iparosnő, ettől pedig ismét tanul a köznép hajadona. Azonban a szerencse kereke változik. Lehet, ki ma ezrével szórta aranyait, holnap mohón nyul a garas után; ki ma királynék bitorában pompázott, holnap a koldus leány foszlányos ruhájában utcázak sarkán a szánalom tárgya; ki ma divatos öltözékével a bálók bámulattárgya vala, ma hálás szívvel fogadja el a szegény kunyhó ócska ruhadarabjait. Példát nem hozok fel; példa maga az élet. És szerencsés, ki a balsors hirtelen csapásait türelmes lélekkel tudja fogadni s viselni. Azonban midőn az ember hirtelen leesik a torony ablakaiból; ha legurul a magas szikláról, melyről büszkén tekintett a völgy bársonyára: ezen eséseit sérülés vagy halál nélkül nem viselheti. Így ki a fény és pompa közül, a selyem bitorból hirtelen koldusok köntösére szorul: ez is a változást lelkileg megérzi, megcsinli, mert a nagy esést elszenvadni nincs kellő

ereje. Azért mint hajdan a zsidók az egyiptomi zsirusz fazakakhoz: úgy ő is mindig visszaeped a régi fényhez — mindig bálványozni akar a legujabb divatnak. Az ilyenek megfélemednek a bölcsesség könyvének e szavairól: csalékony a kecs, mulékony a szépség; egyedül az istenfélő asszony dicsértetik. (Prov. 31.) Megfélemednek szent Kelemen ker. író e szavairól is: „ki szép akar lenni, ékesítse fel azt, mi az emberben legszebb, a lelket, s legyen rajta, hogy e szépség napról napra növekedjék“. Megfélemednek; mert az ilyenek előtt nincs értéke a jó tanácsnak, nincs becse a becsület és jó hírnévnek, nincs a családi szentélynek, nem pirul bennök a szemérmesség, sőt sokan a szüzi tisztaság feladásával akarják divatkóros szenvedélyeiket kielégíteni, s azért nemcsak a rómaiaknál, hanem korunkban is találunk Vénus tiszteletére emelt házakat, hol a családnak és hazának jobb sorsra érdemes leányai szenvednek“.

Alig hangzának el ez utóbbi szavak, hirtelen sikoltás tört meg a mély csendet s szakítá félbe a szónok beszédét.

— Ki az? miféle sikoltás? — kérde ki-ki szomszédjától.

A sikoltás elhangzása után keserves jajok, ezeket keservesebb sohajok, és a sohajokat olyforma hörgések követék, milyenek olyanoknál fordulnak elő, kik a halál tusáját vijják, vagy ájulatos önkivületben szenvednek.

Hirtelen mindenkinek figyelme egy pontra irányul. A sekrestyés s más egyházzsolgák egy csinos fiatal nő körül csoportosulnak. Majd vizért szaladva mosogatójuk homlokát, mert el van ájulva. A kura nem használ. Felemelik, hogy eltávolítsák a templomból. Ugy látszik idegen, mert az ájtatoskodók közül senki sem ismer rá. De mégis találkozik egy tisztességes urnó, ki intve a sekrestyésnek s kikelve padjából felebaráti szeretetétől indíttatva saját házába szállíttatá e beteget.

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

— **A szép naphoz.** Püspök urunk ő Méltósága tiszteletére az irgalmas nővérek által rendezett s a „Köznevelődés“ megelőzőt számában jelzett „Elfogadó ünnepély“ megérdemli, hogy részletesebben is foglalkozzunk vele. Az érzelmeik emelkedettségére kiváltságot keblek természeteszerü szülemlési folyamulata volt Az iránt, ki a kötelességet jogos birtoklója. Nem volt ez mondván mesterkedett mulatság, hanem a szív dobogott, s dobbanása ünnepély lett. Ennek volt kinyomata a műsor minden egyes pontja. E miatt tudtokra kell adnunk azoknak is, kik a hódolati fuvalmakkal keblöket nem dagasztották, szívöket közvetlenül nem táplálhatták, — hogy Erdély új Főpapijának azok gyujtottak méltóan tömjént, kik ártatlanságuknál fogva első sorban vannak szabadalmazva a szív oltárán áldozni. A tüzet meggyujtotta a növendékek legkisebbike, Publik Emmának ártatlan ömlengése, melylyel fogadta a bejáratnál a kegyes Atyát, oda nyujtva a tarka szép virágcsokrot mint jelét a különbféle keblekből fakadt egységes érzelmekeknek, melynek illaterejénél leheté a Főpap kedves

válaszában a kegy áldását a feltűnő bátorságu kis boldogóra. Azután b ment ő Méltósága ez egyik földszinti tanulóterembe s elfoglalva a számára virágokkal feldiszitett emelvényt, leste el Jakabfy Czeccilia Urunk mennybemenetelének ünnepélyes színezetétől átszótt szívrepeséseit, a miért szereteti vallomás lón bére, melyen azonban társaival osztzkodnia kelle. S most mentünk az ünnepre, fel a magasba. —

Idáig már a szívnek bőségesen kijutott, mi őt föl emelje, s hogy merre kell indulni, fehér angyalkák sorfalat képezve jelölték ki. Felment tehát köztük ő Méltósága a folytonos eső daczára is hirtelen megsokasodott kísérettel a valódi ünnepély színhelyére, az emeleten levő nagy díszterembe. Lelkesült örömrádat ölelt karjaira s virág illat hímált ölen, hogy annál örömmámorosabban szenderegjünk egy programon lejátszásánál, melyben zongoráztak, szavaltak, énekeltek, beszéltek angyalkák egy Főpápnak, ki virágerdő között meglepő csinnal emelt dísz trónon ült, merengéseiben szemlélve a szentek, a pápa s volt két erdélyi püspök — Haynald díszelő s Fogarasy gyászal leplezett — ellentétes oldalról lenyúló képeit, kiknek szelleme a terem közepén egyensúlyban lebegve, az ártatlanok örömelelkendezéseitől a szemben magasló Főpap felé fuvaltott, árnyalando a kettőnek utódát.

A ny most végbe ment, az a hódolat azon érzelmei szerint méltánylandó, melynek magaslátán a szereplők buzogtak. Tudjuk, hogy ily eredményhez csak fáradsággal lehet eljutni. A mit az egyesek műveltek, először szívvel-érökbe menesztették át s azután mint sajátokká lett érzelmi áramlatot ömlesztve okvetlenül érinteniök kellett a szívet is. Nem idő, de helykimelésből tartózkodunk minden elragadtatásunk mellett a részletezéstől; mert akár a zenei darabokat mérlegeljük, a hol a jó akarat mellett már művészi ügyesség is jeleskedett s segített az emelkedettség futamok lépcsőin andalognunk; akár a szavakat, melyek annyira az alkalomhoz illeszkedtek; akár az éneki részeket, melyek keblünk hurjain oly játékonnyan rezzenek, s melyek hanghullámai közé Pálffy Berta k. a. az esti harang kellemes csöngéseit oly kellemesen vegyíté s a kis Pálffy Ida oly szakismerettel „kőázék“ a zongora mellett; akár az Áldozócsüörtökön tartott ünnep kettős jelentőségét legközelebb magyarázó beszédeket: azok a magok különféleségükben adák azon egységes képet, melynek emléke mindig kedves leend az ott voltak.

A most következett jelenet a műsorzat méltó befejezését képezte. A kegyeletes szívek érzelmeitől átsejtett hálálkodás volt az. Szemben egymással ékítették a falat Haynald bibornok ő Eminentájának önjándékozta igazán művészi kivitelü képe teljes díszben és boldogult Püspökünk gyász lepellel elfödvé, az egyenszáru háromszög csúcsát képezte az ő Méltósága által elfoglalt fentebb említett trón, vele szemben egymás mellett állott meg három növendék: Andrásy B. Galizster O. és Almaj L. úgy, hogy szíve érzelmeit mindenik az elhelyezkedés által sem gátolva megfelelő mozdulatokkal kényelmesen tolmácsolhassa. Andrásy B. szólt először, előadván, hogy több mint 24 éve már Erdély főpásztori széken egy nemes atyai szív dobogott nehéz gondok alatt, hogy nem volt „szeretett kis báránykájának“ alkalmas legelője, melyen lelkök szükségletei kielégíthetettek volna. De a határt nem ismerő nagy lélek csakhamar magasztos tette tökélté el magát. Az ő atyai kegyessége folytán termett meg ez intézet, hol az ártatlanság első virágai fakadozhattak; s azóta hányan meritének itt erőt és lelkesedést az élet nehéz küzdeletén becsülettel megállni?! — „Az Úr hü szolgáját nagyobb tevékenységre hívá meg szülőjében; azonban atyai gondozásának műve szilárdul áll még mindig s magas alapítójának — (s ekkor egész gyöngéd határozottsággal képeré mutatá) — Haynaldnak nagy neve csak a legnagyobb tisztelettel és hálával lesz

e helyen megemlítve. Valamennyien, kik itt egybe gyűltünk, mély megindulással tekintünk föl nemes képére és lelkünk mélyéből kívánjuk, hogy Isten őt még soká, igen soká éltesse! Lelkesült háromszoros „éljen” hangzott föl a jelenlevők ajkain, versenyezve velünk ő Méltósága kitörő lelkesültsége.

Haynald eltávozott — hangzott a második szónoklat — s a nyáj elárvult; de a főpapi hivatal örök s a pásztorok pásztorok a könyeket felszárította, elküldvén azon apostoli lelkü férfiut, a gyermekek kedves barátját, ki e helyen a kereszt zászlóját kitűzvé, a dicsően megkezdett művet fáradhatatlan buzgalommal be tetőzte, míg végre a szent aggastyán érdemeinek gyümölcse megérett az örök életre s az Ur hü szolgáját magához hívá. „Nyugodjál hát szelid békében lelkünk megdicsőült pásztor; szívünk mélyéből kívánjuk a legdusabb jutalmat érdemeidért, miután élted nemes pályáját befutottad. Fellehetlen maradsz nekünk jótéteményeid által s bánatteljes szívvel hangoztatjuk: A viszontlátásig, a viszontlátásig szeretve tisztelt Főpásztorunk!” A jelenlevők tekinteten a meghatottság felreismeretlen volt.

Ismét árvák lettünk — szólalt meg a harmadik — de nem sokáig, mert Isten kiválasztá az új Atyát, kinek kezei már hordozzák a főpásztori botot, s kit, mint az atyai kegyesség fölmagasztosult értelmeitől egész lényében megdicsőült Főpapot ártatlan örömmel üdvözöl az egybegyűlt gyermekesereg, kihez bizalomteljes szívvel tekint föl s kinek hódolatlaltjesen adja át magát „e kis járnú”, mely évekkkel ezelőtt oly áldásosan érezte az Üdvözölt önfeláldozó kormányzó bölcseségét, hiven őrizve meg annak emlékét. „Dobog még e falak között egy szív, mely a Te papi kezeitől vezetett. Téged velünk együtt most Atyáknak, Püspökünknek nevez”. (Az intézet jelenlegi főnökje). — Végül gyermeki szent esküvel igéri társai nevébe ő Méltóságának, hogy hü és jó báránykák lesznek; a főpásztori áldás erősítő cseppjeiért esdekel, hogy tudjanak harcolni és győzni.

Lelkesült „éljenzés” tört ki a keblekből a Püspök ur ő Méltósága felé, ki kegyességét az által is tanusította, hogy a szereplőket egyenkint fölszentelt kezeinek csókolására bocsátotta.

A műsor lejátsszatott s a keblek ünnepélyesen hangolódtak. Ő Méltósága kezdett beszélni, s beszédét a látható meghatottság szavain, beszélt mint Püspök, mint kegyes Atya a Neki sajátos erőteljes tömör ékes beszéddel, játszódozva a szivekkel, mély és magasztos érzelmeiket csalogatva fölszínre, gyakori kitéréssel a program egyes pontjaira ellentállhatlan kedvvel állva el: „A pásztor és kis nyája” című balladai homálylyal dicsőítő szavaltában, melyben az ihletett ősz püspök forró imába mélyedve, fájdalmas gondok alatt könybe borultán térdel az oltár előtt, mert drága nyája a sötétség utain tévelyg; látja a kis Jézust nehéz keresztel feléje tartani s megjéjed, ha úgy neki is az óra hívni jött őt, mert így elhagyni övét fáj neki, míg a kis Jézus pásztor ajki szent igein nem legel a kis sereg; s a kis Jézus keresztet adja neki, hogy tövében nyájának a hit, remény és szeretet bimbóit fakaszsa; a pásztor megindul s oszlik nyomán mint napsugártól a tévely a bün halál; mint új Xavér csengő szavára száz-ezernyi gyermek kebel dobog fel, s a gyermek kebel mezőinek lágy hantjain a hervadhatlan hitdus jövő nő. Im! az új pásztor szívébe a kisednyáj szeméből a hála könnye száll, Ki bennök a kit Jézust, s ők a kegyes Atyában szívök isteni Mesterét hön szeretik. Kegeylettel emlékezett meg két nagy elődjéről; kijelentette, hogy vonzalommal viseltetik ezen intézethez, mint a melyben Ő már úgy sem új ember, lévén mint a nagy Haynald oldalkanonokja, annak 6 évig igazgatója, akkor is itt mindig a tisztelte és odaadás jeleivel találkozott, de most kizárólag feléje irányult szép eredmény-

nyel ékeskedő ünnepélyt látott szemei előtt lefoly ni, melyért köszönő elismerését fejezi ki az intézet vezetőin ek élőkön a derék főnökönök, — s a növendékeknek, kik hogy tovább is ezen jó irányban haladva sikerduson működhesenek, ezennel mindnyájokra atyailag főpásztori áldását adja.

A Főpásztor ezután trónjáról le szállva kedves nyája közé vegyült s kegyesen társalgott, majd az intézet egyes részeit magas megtekintésre méltatva élénk éljenzés között eltávozott.

Az ünnepély véget ért, de emléke kedves bend. Az árta'lanság jóillatu lehelete vala az egy főpásztori élet pir-kadó áldásterhes bajnalán, melyből a boldogság napja diadalmaz utat magának, jétékony sugaraival életét teremtvé a magasságban és melységben.

— **Heti körszemle.** Itthon. *A kath. alapok és alapítványok* kezelésének ellenőrzésére kiküldött bizottságnak legközelebbi ülésének tárgyát a püspök-radványi uradalom egyetemes bérbeadása képezte. — *A kath. tanító egyletek* alakítása különösen a váci s veszprémi egyházmegyében a főpásztorok fölhívása folytán oly örvendés módon foly, hogy remény köthető egy nagy *tanítói-szövetkezet* közelebbi megalakulásához. — *Az osztrák kormány* az orosz zsidók bevándorlása elleni rendszabályokról tanácskozik. — *Az unjonczosás az occupált tartományokban* szép eredményre és megzavarás nélkül foly. — *A főváros legközelebbi közgyűlése* az orosz zsidók bevándorlása ellen tiltakozó körlevelét Szatmármegyének egyszerűen tudomásul vette. (Hogy ne?! — *A Frunbe rándult székesfehérváriak* ellen tüntetést rendeztek a horvá tulzók. Zágrábban pedig a csúcselek és az ifjuság minduntalan insultálják az utcán magyarul beszéelőket, s egy alkalommal, midőn magyar czigányok akartak nyilvános mulatóhelyen játszani, valóságos tüntetést rendeztek, úgy, hogy az előadást hatóságilag be kellett tiltani. — *Besszerczébányán* pünkösdtől kezdve az eddigi német egyházi beszédek helyett magyarul fognak prédikálni a templomban. Az első magyar hitszónoklatot maga a megyés püspök ur *Ipolyi A.* ő exciája fogja tartani. — *A közlekedésügyi miniszter* a képviselőház máj. 19-iki ülésén a gömői ipar-vasut-hálózat kiégszítéséről törvényjavaslatot terjesztett a ház elé. — *A bosznia-hercegovinai csapatok* ideiglenes statutumát küzli az „Armee-Verordnungsblatt.” — *Szatmármegye ismeretes köriratát* tárgyalta e hó 17-iki közgyűlésén Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye. A körirat tudomásul vétetett. — *Ausztria-Magyarország vámjövedelmei* a folyó év első negyedében 13.812.120 frtot tettek ki, a tavalyi 8.281.410 frttal szemben. — *A megszállott tartományokban* a béke még nem állott helyre, és nemcsak egyes pontokon, de újabb hírek szerint a montenegrói határ mentén léteznek még szervezett felkelő bandák. — *A közös hadsereg* ujjá szervezését czélzó egy javaslat kidolgozása foglalkodtatja az illető köröket. — *Csongrád-megye közgyűlése* magáé vá tette Szatmármegye köriratát a bevándorló zsidók ügyében. — *A képviselőház közoktatási bizottsága* f. hó 23-án ülést tartván előnkévé közfelkiáltással újból *Baross Gábor* választotta meg. — *Olaszország.* *A N. sz.-Vasutról* nevezett ruten nemzeti szerzetrend ujjászervezésére vonatkozó apostoli levél egyik czélja egyszerűsind ellensúlyozni a ruten gör. kath. papság közt észlelhető lanyhaság hatását a nép vallásosságára. — *Ollivier Emil* egykor III. Napoleon császár ministere, kilégközelebb hosszabb utazást tett Olaszországban, egy rőpiratot fog kibocsátani ily czim alatt: „*Szabad-e a pápa Romában?*” s abban fogja tárgyalni a római kérdést, melynek égető voltáról alkalma volt olaszországi utjában meggyőződni. — *Az olasz választói reform* immár törvényerőre emelkedett. Az új törvényalapján a választók száma háromszor oly

nagyra szaporodott, mint eddig volt. — *A S. Congregatio Rituum* f. hó 16-án tartott ülésében kimondotta Isten tiszteletre méltó szolgája *Del Buffalo Gáspár* boldoggá avatási pörének megindítását. — *A pápa ő szentsége* f. hó 14-én a legtekintélyesebb nápolyi családok fiait fogadván élénk színekben rajzolta előttök az egyház és pápa helyzetét Rómában. — *A Vátcán és a Nemet-Angol- és Oroszországok között folyó diplomacia tárgyalásokról* írják, hogy a a Curiára nézve nagyon kielégítő folyamatot vesznek. — *Franciaország.* *A franciaia katholicus congressus* máj. 13-án tejezte be öt napig tartó tanácskozását. Kellernek pompás zárbeszéde után Chesnelong elnök e három szóban összegezte a katholicusok köteleességét: *ellenállás, egyesülés és kitarítás.* — *Azon tanácsok és utasítások,* melyeket a francia püspöki kar Romától kért az új iskolatörvény ellen tanusítandó magatartást illetőleg, már Párisba érkeztek. A pápa arra inti a francia püspököket, hogy mindaddig ne kezdjék meg a nyílt harcot, míg az új tötvény nem alkalmaztatik. Tanácsolja pedig a katholicusoknak, hogy minél számosabban lépjenek be az iskolai bizottságokba, hogy így némileg elvehessék a törvény életét. — *A franciaia képviselőház* máj. 16-án tárgyalta Roche azon javaslatát, hogy a szerzetek, templomok, papnevelő intézetek és consistoriumok vagyonát az állam elvegye és azután mondja ki az egyház elválasztását az államtól. A javaslat 289 szóval 139 ellenében megvizsgálás és jelentéstétel végett bizottsághoz utasítatik. — *A franciaia katholicus liga* „Istenért! Franciaországgért!” jelszó alatt megalakult. Célja: az ország minden pontján az isten nélküli iskolák törvényé ellen reagálni. — *Németország.* *A nemetalföldi Lynden-ministerium* megbukott; megbuktatta pedig nagyobóra a katholicus és protestans képviselőkből alakult coalitio. — *A belga 20 és 5 frankos pénzekről* le akarják törölni az Isten nevét. Eddig eme föliratuk volt: „*Dieu protège Belgique.*” (Hjahl! most már nincs szükségük az embereknek Isten oltalmára. Majd meglátjuk. Szerk.) — *A limburgi püspök dr. Blum Peter József* hat évi száműzetés után vizsztatér egyházmegyéjébe, hol is f. hó 21-én áldozárságának ötven, és 23-án püspökségének negyvenéves jubileumát ünnepelte meg. — *Schweicz. A sst. gothárdi vasuti alagut* f. hó 23-án nyitattott meg a legnagyobb ünnepélyességgel. A ut a nagy alaguton át 19 és fél percig tartott. A fhalagut hossza 15,000 méter. Az áttörés 7 $\frac{1}{2}$ évet vett igénybe, naponként 2500 munkás dolgozván. Az összes költség 56.808,620 frk. Luzerntől Milanóig egy menetjegy ára 25 frk. *Oroszország.* Május 16-án az összes pétérvári lapok *Vjasemszky* herceghez, a sajtóosztály főnökéhez rendeltettek, ki közölte velök, hogy Ignatieff gróf szigoruan megtiltotta a lapokban a zsidóüldözésekről bármit közzé tenni s egyáltalában úgy írni a zsidókérdésről, mintha pro vagy contra akarnak írni, mert ez fokozza az izgatottságot. — *Az orosz birodalom délnyugati részéről* jelentik, hogy ott agraris jellegű kitérések mutatkoznak. — *Szerbia.* Milán király már visszatért körutjából székhelyére Belgrádba, mely alkalommal nagy ünnepélyességgel fogadtattott. A király köszönetét fejezte ki a szívélyes fogadtatásért. — *Angolország.* *Egy nagy összeesküvés* nyomára jött a rendőrség, mely célul tűzte ki a walesi herceget, a minisztereket és minden magasabb rangu hivatalnokot legyilkolni. — *A dublini gyilkosoknak* még ma sem akadt nyomába a rendőrség. Ezek azonban biztos helyen lehetnek, mert egyikök egyik angol lapban*] hosszú cikket tett közzé, melyben körülményesen leírja, hogy a gyilkosság miként hajtatott végre

három egyén által 24 kém felügyelet mellett, s a gyilkosok miként menekültek el hol papi, hol katonai áruhában. — *Az Irország elleni új kenyésszertörvény* az angol alsóházban majdnem egyhangulag elfogadtattott. Az irországi főtörvényszék birái azonban erre nézve úgy nyilatkoztak, hogy az nagyon megfogja rendíteni a közbizalmat bíraskodás iránt. —

— *A bélyegtörvény és iskolai, jótékonyági s egyéb intézetek.* A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter 593. eln. sz. alatt a következő rendeletet bocsátotta ki: Az iskolai közművelődési és egyéb intézetek számadásainak vizsgálatánál gyakran tapasztaltott s a m. kir. állami számvevőszék által ismételve tétett észrevétel az ellen, hogy a számadó közegek részéről a bélyegtörvény határozmányainak pontos megtartására nem fordítottak kellő figyelem s hogy különösen a kereskedők és iparosok számlái azok, melyek e tekintetben gyakori észrevételre szolgáltatnak okot.

Szükségesnek tartom ennél fogva a vallás és közoktatásügyi m. kir. ministerium vezetése alatt álló intézetek számadó közegeit a bélyeg és illeték szabályok szigorú megtartására utasítani s ez alkalommal őket különösen a következőkre figyelmeztetni:

a) számlákon és nyugtatványokon a bélyeg oly módon rovandó le, hogy a megsabott értékű bélyegjegy az okmány vagy irat lapjára akként ragasztassék fel, hogy az irat szövegének legalább egy sora, nem pedig az irat czime, a bélyegjegy alsó színes részén keresztül irassék.

Az okiratra a kiállítás után utólag felragasztott bélyegjegy nem létezőnek tekintetik.

b) Kereskedők és iparűzők követeléséről kiállított számlák, jegyzékek, kimutatások vagy hasonló iratok, ha 50 forintnál kisebb összegről szólanak, ivenként 1 kr. különben pedig ivenként 5 kr. bélyeg alá esnek ugyan, de ha valamely közpénztárnál nyugtatvány gyanánt nyujtatnak be, vagyis ha azokon a pénzfelvétel bizonyittatik, azoktól, mint nyugtatványoktól a II. fokozat szerint járó bélyegilleték, a már felhasznált 1, illetőleg 5 kros számlabélyeg beszámítása mellett, bélyegjegyek felragasztása által rovandó le.

Közpénztárak alatt mindazon pénztárak értetnek, melyek az állam, a közalapítványok, a törvényhatóságok s községek közegei, vagy állami igazgatás alatt álló intézetek s vállalatok által kezeltetnek.

c) Külföldön kiállított okiratok (különösen kereskedői számlák), melyek minőségüknél fogva, belföldön való kiállittatásuk esetében bélyegkötelezettség alá esnének, ha belföldön érvényes jogügyletet tartalmaznak, de az a) pont alatt említett módon a s abályszerű bélyeggel el nem láttattak, belföldre történt átszármaztatásuk után 30 nap elforgása alatt. sőt még ezen határidő eltelte előtt is, előbb mintsem hivatalos használat alá kerülnének, vagy mielőtt a bennök foglalt kötelezettség teljesítették, vagy általuk bármely jogérvényes cselekvény eszközöltetnék, a megfelelő bélyegjegyekkel ellátandók s felülbélyegzésök az adóhivatal által eszközöndő.

*) „Freeman's Journal“ máj. 19. számban.

d) Az, ki szabályszerű bélyeggel el nem látott számlát, s ehhez hasonló iratot elfogad, s ezt lelevezés végett 15 nap alatt az adóhivatalnak be nem mutatja, az elkövetett bélyegcsontkítésért, — ha a bírság a kiállítón meg nem vétehető, — másodsorban felelős. Budapest, 1882. márczius hó 26-án. Trefort s. k.

Irodalom.

— Megjelent: „**Tájékoztató és egyházművészeti lap**“. Szerkesztik és kiadják Füßy Tamás és dr. Czobor Béla. Budapest, lövészetca 13. sz. 1882. folyam. V. szám. Tartalma: I. A kath. egyház birtokjoga különös tekintettel az újabb keletű államjogi elméletekre és a kegyuri jogra. Montanustól. — A „Mércze“. Rusticustól. — Irodalmi szemle. — Egyházközlöny. — II. A felsődörögdi templomrom. — A budai szentferenczrendiek pecsétnyomó gyűjteménye. — Szent olajtartó szaru az esztergomi főszékesegyházi kincstárban. — Rövid közlemények. — A lelkipártorság köréből. — Irodalom. — Vegyesek.

— Megjelent és beküldött: „**Önügyvéd**“ vagyis gyakorlati utmutatás jogügyletek elintézésére, okiratok s beadványok szerkesztésére a legújabb törvények alapján, 350 iromány-példával felvilágosítva, bírák, ügyvédek, jegyzők és felek használatára írta **Knorr Alajos** köz- és váltóügyvéd, a budapesti kir. ítélőtábla bírája. III-ik ujra átdolgozott kiadás. Kiadja ifj. Nágel Ottó Budapesten. 2 füzet. Ara 30 kr.

— Megjelent: „**A Házibarat**“ szépirodalmi képes lap népünk számára. I. évfolyam. 20. füzet. Szerkesztéi Mártonffy Frigyes. Kiadja Benninger Zsigmond Bécsben. Maximilianstrasse 3. Ara 15 kr.

— „**Magyarozott Elemi Katekizmus**, vagy módszertanilag kidolgozott hitelemzések a rom. kath. népiskolák II. osztálya számára“ — cím alatt megjelent újabb kiadványom, melyet már is 19 egyházmegyei főhatóság melegen ajánlott a lelkeskedő papság és tanítók figyelmébe, s melyről legközebb is azt írta egyik hitelemző: „nem hiszem, hogy a ki ismeri, csak egy hétig is nélkülözze“, a hitelemzés egyik buzgó pártfogója szíveskedéssel inteniokra is megrendelhető 100 példány erejéig.

Midőn ezt a több oldalról jövő kérdésközpontokra nyilvánosságra hoznám, megragadom az alkalmat azt is tudatni, hogy az I. osztály számára kiadott „Gyakorlati Hitelemzések“ végkép elfogyván, abból többé nem szolgálhatok; — a III. osztály számára megjelent „Módszertani Hitelemzések“ azonban még mindig kaphatók akár 2 frt 25 kr-ért. akár pedig 10 intenció (á 22 kr.) elvállalása fejében, míg t. i. a főntebb intenciók kimerítve nem lesznek. Baján, (Bácsm.) május hó 12-én. — Fonyó Pál, hitelemző.

A napi események köréből.

— Fm. Haynald Lajos bibornok-érsek ur ő em. nencziája az „Orsz. Vörös-Kereszt-Egylet“ javára tett azon korábbi ajánlatát, hogy háboru esetén ötven sebesültet saját költségén fog ápoltatni, az egylet védnök helyettesének, Károly Lajos főherczegnek abbéli meglehangu felhívására, hogy az ajánlatot pénzadomány helyettesítse — előbbi ajánlatának visszavonásával 20 ezer forintot ajánlott fel az egylet céljaira. Ezen fejedelmi adomány fele az Erzsébet-kórházban alapítandó 10 ágyra fog fordítatni, másik fele pedig tőkésítettik, a kamatok a Vörös-Kereszt-Egylet javára fordítatván. Az adomány természetesen a magas adományozó czimén fog örök időkre kezeltetni.

— **Meghívás.** A szebenmegyei r. kath. tanítóegy-

let ez évi második vándorgyűlését Nagy-Szebenben május 30-án a kir. kath. Teréz-árvaházban tartja. A gyűlés sorrendje: d. e. 8—12-ig. 1. Isteni tisztelet a kir. Teréz-árvaház templomában. 2. Gyakorlati tanítást tart Szántó Mihály árvaházi tanító az árvaházi el. iskola V. és VI. oszt. a természetrajzból. 3. Gyakorlati tanítást tart Orelt Lajos állami tanító a nevezett iskola I. oszt. a számtanból. 4. A gyűlés megnyitása. 5. A megelőző vándor-gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 6. Felolvasást tart Szántó Mihály árvaházi tanító. D. u. 3—6-ig. 7. A gyakorlati tanítások megbírálása. 8. A jövő közgyűlés idejének és helyének meghatározása. 9. Indítványok. E gyűlésre tisztelettel meghívatik az egylet mindenik tagja s általában a tanügy iránt érdeklődő közönség. Azon vidéki tagtársak, kik e gyűlésen megjelenni kívánnak tisztelettel felkéretnek, hogy az elszállásolhatás végett ezen szándékukat a gyűlés előtt 4 nappal az elnökséggel tudatni sziveskedjenek. Nagy-Szeben 1882. május 15-én. Roszkosni Elek s. k. tan. egyleti elnök. Orelt Lajos s. k. tan. egyleti jegyző.

— A t. szülék- és gyámokhoz a budapesti állami középipartanoda igazgatóságától. Hogy azon iparos tanoncok és segédek is — a kik régebben valamelyik középiskolának csak két — három osztályát végezték és azóta a gyakorlatban vannak — beléphessenek az állami középipartanodába, felkéretnek a t. cz. szülék és gyámok, hogy a felvételi vizsgát illető felvilágosításért mielőbb sziveskedjenek az igazgatósághoz fordulni, hogy az érdekeltek a jövő tanév elején tartandó felvételi vizsgára kellően elkészülhessenek, mert csak sikeres vizsga alapján vehetők fel.

— **Eladó orgona.** Házi kápolnánk számára új, nagyobb orgonát készítettünk, minek következtében a régi, kisebb orgona eladó. Az egészen jó karban levő orgona hat teljes változatból áll. A négy színváltozat a következő: Princzipal 4', Octava 2', Quinta 1½', Mixtura 1'. Ezekhez járul kétdugott fuváltozat u. m. Flauta maior 8' és Flauta minor 2'. A claviatura négy octava tört bassussal; a fuvók szíjakra járnak. Az orgona június hó végeig a kegyesrendiek budapesti társházának kápolnájában megnézhető s meg is próbálható; de július elsején már szétszedetik, mert akkor kezdik az újat állítani. A t. venni szándékozók sziveskedjenek alulirothoz fordulni, ki becses kérdéseikre készségesen szolgál bővebb felvilágosítással. Budapest, 1882 máj. 12. én. Trautwein Nep. János, kegyesrendi áldozár s. főgymn. igazgató.

— **Narancs bor.** Spanyolországban kísérleteket tettek, nem lehetne-e szőlő helyett a busásan termő narancsokat felhasználni bor készítésére. E czélból négyféle borfajt készítettek. A kísérletek minden várakozáson felül sikerültek. A narancs-bor egészen tiszta, szép, átlátszó színű, édes-savanyus ize igen kellemes és szesztartalma 10—15%-ra rug.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Szerkesztőbizottság. Felelős szerkesztő: BIRÓ BÉLA. Szerkesztőtársak. BALOGH IGNÁCZ, Dr. CSERNI BÉLA, FÁBIÁN SÁNDOR, Dr. TÓDOR JÓZSEF.